

374

ROZPORZĄDZENIE MINISTRÓW: PRACY I OPIEKI SPOŁECZNEJ, ZDROWIA, PRZEMYSŁU CIĘŻKIEGO I PRZEMYSŁU LEKKIEGO

z dnia 3 października 1951 r.

w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy metalizacji natryskowej.

Na podstawie art. 2 ust. 1 lit. a) oraz ust. 2 i 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o bezpieczeństwie i higienie pracy (Dz.U.R.P. Nr 35, poz. 325) oraz art. 2 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 sierpnia 1927 r. o zapobieganiu chorobom zawodowym i ich zwalczaniu (Dz. U. R. P. Nr 78, poz. 676) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie niniejsze dotyczy ochrony życia i zdrowia osób zatrudnionych przy metalizacji natryskowej, tj. przy nakładaniu na powierzchnię przedmiotów warstwy metali metodą natryskiwania stopionego metalu za pomocą strumienia sprężonego powietrza albo innego gazu lub pary.

§ 2. Przy metalizacji natryskowej kierownictwo zakładu pracy powinno stosować wszelkie środki zapewniające bezpieczne i nie zagrażające zdrowiu wykonywanie pracy, a w szczególności:

- 1) środki przeciw wdychaniu przez pracownika szkodliwych gazów, par i pyłów, powstających przy metalizacji oraz przy poprzedzającym metalizację oczyszczaniu przedmiotów,
- 2) środki przeciwko zanieczyszczeniu przez pary i pyły ciała i odzieży pracownika, w której przychodzi do pracy,
- 3) środki zapobiegające szkodliwemu działaniu promieniowania łuku elektrycznego oraz porażeniom prądem elektrycznym przy metalizacji pistoletem elektrycznym,
- 4) środki do starannego oczyszczania pomieszczeń służących do metalizacji,
- 5) środki zapobiegające działaniu na uszy pracownika hałasu wytwarzanego przez pistolety do metalizacji,
- 6) środki ochrony oczu przeciwko przenikaniu do nich ciał obcych (iskier, pyłów), wytwarzanych przy metalizacji,
- 7) środki zapobiegające wybuchom gazów używanych przy metalizacji, takich jak acetylen i tlen oraz powietrze sprężone.

§ 3. Metalizacja natryskowa może być dokonywana:

- 1) na wolnym powietrzu przy zachowaniu przepisu § 5,
- 2) w specjalnych na ten cel przeznaczonych pomieszczeniach, oddzielonych od innych pomieszczeń, przy zachowaniu przepisów §§ 8 i 15.

§ 4. 1. Metalizację w pomieszczeniach należy wykonywać bądź w szafkach wyciągowych, zaopatrzonych w skuteczną miejscową wentylację ssącą, usuwającą wydobywające się pary i pyły, bądź na maszynach (np. tokarkach) zaopatrzonych w ssawkę wentylacji mechanicznej ssącej. Przednia ścianka szafki wyciągowej powinna być przesuwalna w płaszczyźnie pionowej,

celem uregulowania wielkości otworu roboczego tej szafki.

2. Prędkość powietrza zasysanego przez wentylację powinna wynosić w miejscu wykonywania metalizacji dla szafek wyciągowych co najmniej 0,8 — 1,0 m/sek., dla ssawek zaś znajdujących się przy warsztatach tokarskich lub innych miejscach metalizacji w pracowniach co najmniej 3,0 — 4,0 m/sek.

3. Wstęp do pomieszczeń przeznaczonych do metalizacji osobom do tego nie powołanym oraz nie zaopatrzonym w sprzęt, wymieniony w § 19, jest wzbroniony. Zakaz ten należy w sposób czytelny i trwały podać do wiadomości za pomocą odpowiednich napisów u wejścia do tych pomieszczeń.

§ 5. W razie wykonywania prac metalizacji natryskowej oraz poprzedzającej ją obróbki przy pomocy dmuchawki piaskowej w pomieszczeniach nie przeznaczonych specjalnie na te prace lub na wolnym powietrzu, nie wolno przebywać w pasie ochronnym ogrodzonym o szerokości co najmniej 3 m dookoła miejsca metalizacji osobom do tego nie powołanym i nie zaopatrzonym w sprzęt ochronny, wymieniony w § 19. Zakaz ten powinien być w sposób czytelny i trwały podany do wiadomości za pomocą odpowiednich napisów w miejscach wykonywania metalizacji.

§ 6. Metalizację drobnych przedmiotów należy w miarę technicznej możliwości przeprowadzać sposobem automatycznym w zamkniętych aparatach, zaopatrzonych w mechaniczną wentylację ssącą.

§ 7. W celu zmniejszenia ryzyka niebezpieczeństwa i szkodliwości dla zdrowia pracownika należy w miarę możliwości technicznej pracę zautomatyzować.

§ 8. Pomieszczenia wymienione w § 3 pkt 2 powinny odpowiadać następującym warunkom:

- a) mieć co najmniej 3,5 m wysokości oraz co najmniej 15 m³ objętości na jednego pracownika,
- b) w zimnej porze roku być należycie ogrzewane, być dobrze oświetlone światłem dziennym, a w razie potrzeby i sztucznym, którego instalacja powinna odpowiadać przepisom dla pomieszczeń o niebezpieczeństwie wybuchowości,
- c) mieć ściany, sufit i podłogi twarde, gładkie i łatwe do oczyszczania na mokro.

§ 9. Pomieszczenia do metalizacji natryskowej nie mające szafek wyciągowych powinny być zaopatrzone w urządzenia miejscowej wentylacji ssącej, ze ssawkami umieszczonymi możliwie blisko miejsca wytwarzania się par i pyłów metalowych.

§ 10. Stoły, warsztaty i stojaki do metalizacji powinny być wykonane tak, aby można je było gruntownie oczyścić na mokro z pyłów.

§ 11. 1. Pistolety do metalizacji należy stale utrzymywać w stanie sprawnym i czystym.

2. Pistolet gazowy powinien być zaopatrzone w urządzenie zabezpieczające przed cofnięciem się gazów.

§ 12. Jeżeli do pistoletu używa się płomieni tlenu i acetyleny lub innego gazu palnego, aparatura dla tych gazów powinna odpowiadać przepisom bezpieczeństwa i higieny pracy przy spawaniu i cięciu metali gazem.

§ 13. Instalacje do sprężonego powietrza używanego do metalizacji, jak sprężarki, zbiorniki i przewody, powinny być zbudowane i utrzymywane w sposób bezpieczny.

§ 14. Przewody do gazów należy przytwierdzać do nasadek pistoletu w sposób pewny i mocny.

§ 15. W razie stosowania pistoletów elektrycznych, należy zachować wszelkie zasady ostrożności, zapobiegające porażeniu pracownika przez prąd.

§ 16. 1. Oczyszczanie powierzchni przedmiotów przeznaczonych do metalizacji, wykonywane przy pomocy cieczy lotnych, łatwopalnych lub dających szkodliwe wylizwy, powinno być możliwie zautomatyzowane. Oczyszczanie to powinno być w miarę technicznej możliwości wykonywane w aparaturze całkowicie zamkniętej i zaopatrzonej w urządzenia mechaniczne wentylacji ssącej lub w specjalnych szafkach wyciągowych.

2. Ewentualne czynności usuwania resztek smarów i innych podobnych ciał oraz podgrzewanie przedmiotów przeznaczonych do metalizacji za pomocą pieca lub palników powinny być dokonywane w sposób nie narażający na oparzenie pracownika lub na pożar.

3. Przygotowania powierzchni przedmiotów przeznaczonych do metalizacji za pomocą metod elektrycznych powinny być wykonywane przy zabezpieczeniu pracownika od porażenia prądem, uszkodzenia skóry żrącymi elektrolitami oraz zatrucia przez szkodliwe wylizwy.

4. Przygotowanie powierzchni przedmiotów przy pomocy dmuchawki płaskowej powinno być wykonywane zgodnie z przepisami obowiązującymi w tym zakresie.

§ 17. Podłogi, stoły, szafki wyciągowe, warsztaty, ściany i w ogóle wszelkie części pomieszczeń, przeznaczonych do metalizacji natryskowej, należy regularnie i gruntownie oczyszczać z osiadającego na nich pyłu za pomocą odpylaczy elektrycznych lub na mokro.

§ 18. Gazów, par lub pyłów usuniętych z pomieszczeń metalizacji za pomocą wentylacji nie wolno wypuszczać na zewnątrz pomieszczeń, lecz należy je chwytąć za pomocą filtrów lub osadników.

§ 19. Pracowników, zatrudnionych przy metalizacji natryskowej na wolnym powietrzu lub w specjalnych pomieszczeniach, o ile ta metalizacja nie odbywa się

w szafkach wyciągowych lub w aparaturze szczelnie zamkniętej, należy zaopatrzyć:

- 1) przy stosowaniu metali łatwotopliwych oraz wybitnie trujących, jak ołów lub kadm — w maski izolacyjnej z dopływem czystego sprężonego powietrza,
- 2) przy stosowaniu metali szkodliwych w mniejszym stopniu, jak miedź, cynk, aluminium — w respiratory przeciwpyłowe, a przy pracy ponad 30 minut — w maski izolacyjnej, jak w pkt 1,
- 3) w okulary ochronne typu zamkniętego, tj. w oprawie szczelnie osłaniającej oczodół, z szybkami z ochronnego szkła oraz z taśmą umocowującą okulary na głowie,
- 4) w odzież ochronną i rękawice z materiału pyłoszczelnego i trudnopalnego oraz osłaniającego ciało od oparzenia pryskającymi kroplami stopionego metalu lub iskrami,
- 5) w nauszniki zabezpieczające uszy od hałasu wywołanego przez pistolet.

§ 20. 1. Pracownikowi zatrudnionemu przy metalizacji natryskowej należy umożliwić korzystanie z umieszczonej w pobliżu stanowiska pracy umywalki z ciepłą wodą bieżącą, zaopatrzonej w mydło, ręcznik oraz szczotkę do rąk. Na każdych 5 pracowników zatrudnionych na jednej zmianie przy metalizacji powinien przypadać 1 kran umywalki.

2. Pracownikowi, zatrudnionemu przy metalizacji natryskowej, należy umożliwić korzystanie z ciepłego natrysku, umieszczonego w pobliżu stanowiska pracy. Na każdych 10 pracowników na jednej zmianie, zatrudnionych przy metalizacji, powinno przypadać 1 sitko natryskowe.

§ 21. W pobliżu miejsc metalizacji nie wolno spożywać posiłków i palić tytoniu.

§ 22. Pracownicy zatrudnieni przy metalizacji natryskowej powinni być badani przez lekarza przed przystąpieniem do tej pracy oraz okresowo co najmniej co 6 miesięcy podczas jej wykonywania z metalami szkodliwymi (ołowiem, kadmem).

§ 23. Tekst niniejszego rozporządzenia należy wywiesić w zakładzie pracy na miejscu widocznym.

§ 24. Kierownictwo zakładu pracy powinno przed zatrudnieniem przy metalizacji natryskowej pouczyć pracowników o sposobie bezpiecznego i nieszkodliwego wykonywania tej pracy.

§ 25. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Pracy i Opieki Społecznej: *K. Rusinek*

Minister Zdrowia: *J. Sztachelski*

Minister Przemysłu Ciężkiego: *J. Tokarski*

Minister Przemysłu Lekkiego: *w z. J. Grzymała*